

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	66
Land:	Elfenbenskysten
Kilde:	Utrikesdepartementet
Titel:	"Mänskeliga rättigheter i Elfenbenskusten 2006"
Udgivet:	6. marts 2007
Optaget på baggrundsmaterialet:	23. august 2007

Utrikesdepartementet

Denna rapport är en översiktlig samman- ställning över hur de mänskliga rättigheterna efterlevs, grundad på den svenska ambassadens bedömningar.

Rapporten kan inte ge en fullständig bild. Information bör sökas också från andra källor.

Mänskliga rättigheter i Elfenbenskusten 2006

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Krisen i Elfenbenskusten har inneburit en kraftig försämring av de mänskliga rättigheterna (MR) i landet.

Läget hänger nära samman med fredsprocessen - bakslag på den politiska arenan, som leder till spänningar och konfrontationer. Något som får också konsekvenser i form av ökade kränkningar av mänskliga rättigheter, vilket flera exempel under 2006 visat.

Landet är fortfarande delat i en nordlig del - kontrollerade av Forces Nouvelles (Nya Styrkorna eller de så kallade rebellerna) och en sydlig regeringskontrollerad del. En viss normalisering har ägt rum i norr. Varutransporter till och från den södra delen har kommit igång och skolorna återgått till mer normala förhållanden.

Fredsprocessen har under 2006 präglats av både framsteg och bakslag. Stommen i färdplanen mot fred utgörs av två centrala processer som plattform för val, dels den så kallade DDR-processen (avväpning, demobilisering och integration av väpnade styrkor), dels procedurer för att ge alla i landet boende en identitet som medborgare alternativt utlänningar med uppehållstillstånd för att kunna upprätta nya vallängder. Båda processerna har efter vissa förbättring under sommaren 2006 gått i stå. Transitionsperioden och president Laurent Gbagbos mandat har enligt beslut i Afrikanska Unionens freds- och säkerhetsråd, samt FN:s säkerhetsråd förlängts med ytterligare ett år för att val ska kunna hållas före utgången av oktober 2007.

Landets konstitution från 2000 innehåller en detaljerad förteckning över mänskliga fri- och rättigheter. Skyddet för flertalet fri- och rättigheter är dock mycket bristfälligt. De rapporter som regelbundet produceras av FN-missionen UNOCI (United Nations Operation in Côte d'Ivoire) visar på svåra brott mot mänskliga rättigheter begås i de norra och södra delarna av landet.

Situationen i Elfenbenskusten påverkar hela regionen ekonomiskt, politiskt och säkerhetsmässigt. Något som ytterligare påverkar läget i regionen är den stora tillgången till vapen, den allmänt rådande våldskulturen samt den utbredda korruptionen inom rättsväsendet och samhället.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Elfenbenskusten har ratificerat eller anslutit sig till:

- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)*, samt det fakultativa protokollet om enskild klagorätt men inte det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet (se dock avsnitt 4).
- Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)*.
- Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (CERD)*, men inte gjort en deklaration om att konventionskommittén är behörig att ta emot klagomål från enskilda enligt artikel 14.
- Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women (CEDAW)*. Konventionen mot tortyr, *Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)*, men inte det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr.
- Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* men inte de två tillhörande protokollen om barn i väpnade konflikter och om handel med barn.
- Flyktingkonventionen, *Convention related to the Status of Refugees*, samt det tillhörande protokollet från 1967.
- Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen, *International Criminal Court (ICC)* (undertecknad men inte ratificerad).
- Den afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter.

Elfenbenskusten rapportering till de olika konventionskommittéerna är mager. Den senast rapporten lämnades in 2002 och avser Konventionen om

avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (CERD). Och 1999 lämnades en initial rapport under barnkonventionen in - flera år försenad. Våren 2006 meddelade dock justitie- och mänskliga rättighetsministern att myndigheterna avser vidta åtgärder för att ta igen eftersläpningen och leverera de initiala och periodiska rapporter som saknas.

FN:s generalsekreterares särskilde representant för mänskliga rättigheter för internflyktingar besökte Elfenbenskusten i april 2006. Representanten uttryckte allvarlig oro över den fortsatta bristen på skydd för internflyktingar, som beräknas uppgå till ca 700 000, särskilt i de östra och södra delarna av landet. Han noterade att personer som tvingats fly från sina hem fallit offer för allvarliga kränkningar av såväl regeringskontrollerade och säkerhetsstyrkor som av rebellgrupper, samt politiska ungdomsförbund. Han tog även upp uppgifter i om tortyr och sexuella övergrepp. Han efterlyste en omedelbar handlingsplan för att förbättra situationen.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Konflikten i landet har medfört allvarliga övergrepp mot enskilda individer. Början av 2006 präglades av våldsamma oroligheter och demonstrationer. Bakom en del av våldet som riktades mot FN-personal och FN-organ låg presidenttrogna så kallade unga patrioter. Vidare utbröt på nytt konflikter mellan etniska grupper i västra delen av landet.

FN-missionen liksom andra organisationer, rapporterar om förekomsten av summariska avrättningar; kidnappningar; försvinnanden; dödshot; lynchningar utan ingripanden från ordningsmakten och rån. I den södra delen av landet förekommer trakasserier mot utlänningar, och personer från norra delen av landet. I norr finns många exempel på hur element ur rebellstyrkorna genom hot och våld tilltvingat sig pengar av civila, och om hur varutransporter tvingas betala pengar för att släppas fram på vägarna. .

Tortyr, kroppslig bestraffning och annan grym behandling är förbjudet enligt konstitutionen. Det finns uppgifter om att kraftigt våld och övergrepp används mot misstänkta och frihetsberövade personer, Detta som bestraffning eller för att tvinga fram erkännanden. Det finns flera fall där militär eller polis utsatt frihetsberövade personer för fysiskt våld, eller tvingat dem att utföra förnedrande handlingar. Exempel visar på hur politiskt aktiva personer gripits, hållits frihetsberövade och misshandlats.

FN-missionen har i princip tillträde till både arrestlokaler och fängelser. Och har under 2006 utarbetat en rapport om det ivorianska straffsystemet.

Landets fängelser håller generellt en mycket låg standard och internerna lever ofta under svåra förhållanden. I rapporten noteras även kränkningar av mänskliga rättigheter, inhuman behandling och svårförklarliga dödsfall bland frihetsberövade. De minderåriga internernas situation är särskilt oroande eftersom fängelserna vanligtvis inte har särskilda avdelningar för dem. Uppgifter förekommer om minderåriga som utan rättslig prövning frihetsberövats under längre perioder, samt att överbeläggningen är stor på de fängelser där det finns avdelningar för minderåriga. Det rapporteras även om sexuella övergrepp och misshandel mot minderåriga på landets fängelser. Oftast leder inte sådana händelser till några anmälningar eller rättsliga prövningar. Och till stor del utgör fängelserna en sluten värld där förekomsten av korruption är stor.

4. Dödsstraff

Dödsstraffet avskaffades för samtliga brott 2000.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

Godtyckliga frihetsberövanden, ofta under förevändning av misstanke om innehav av illegala vapen eller spioneri förekommer såväl i den södra, som i den norra delen av landet. Bakom dessa frihetsberövanden står såväl militär och polis i den regeringskontrollerade delen som rebellstyrkorna i norr. I den norra delen, där rättsväsendet lyser med sin frånvaro, genomförs frihetsberövanden och arresteringar helt utan rättslig grund.

Den fria rörligheten försvåras av att landet är tudelat och av de vanligt förekommande vägspärrar både i städer och på landsvägarna. Möjligheterna att resa utomlands begränsas av de krav på ivorianskt ursprung som ställs för att få en ivoriansk identitetshandling/ pass. Den problemfyllda så kallade identifikationsprocessen, som kantas av oenighet mellan parterna, har som ändamål att ge uppskattningsvis 3,5 miljoner personer en identitet som ivorian eller utlänning med uppehållstillstånd.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Det finns ett tämligen väl utbyggt domstolssystem med lägre och högre instanser. Dessa kan, på grund av den utbredda korruptionen i landet, inte sägas vara självständiga i förhållande till den verkställande makten eller samhället i övrigt. Män och kvinnor är i teorin lika inför lagen, men i praktiken ser det annorlunda ut. Förövare som begår brott mot kvinnor undgår ofta rättslig prövning.

I den norra, rebellkontrollerade delen av landet saknas ett fungerande rättsväsende. Beslut om arresteringar, internering och straffpåföljder fattas av polis- och militära chefer som tillhör Forces Nouvelles.

Under justitie- och mänskliga rättighetsministeriet (tidigare fanns ett separat ministerium för mänskliga rättigheter) finns en nationell kommission samt en nationell plan för mänskliga rättigheter vars verksamhet ännu inte inletts. Kommissionens uppgift är att ta emot enskilda klagomål och studera fall rörande påstådda kränkningar av mänskliga rättigheter. Dess bedömningar ska ligga till grund för de krav på ersättning som krigsoffer kan komma att ställa.

Korruptionen i Elfenbenskusten är omfattande. Vissa ansträngningar och försök har gjorts för att skapa ett öppnare och mindre korrumperat samhälle. Men på grund av krisen har det inte gjorts några framsteg. Den pågående konflikten har snarare förvärrat mutsystemet och medfört minskad transparens. På Transparency International's Corruption Perceptions Index rankas Elfenbenskusten på plats 151 av totalt 163.

Det finns bestämmelser mot korruption i lagen. På grund av rättssystemets oförmåga att agera oberoende är dessa bestämmelser emellertid inte särskilt effektiva. Initiativ till vissa åtgärder har tagits, bland annat en översyn av den ivorianska korruptionslagstiftningen och ökad kontroll av och insyn i hanteringen av offentliga medel inom tull- och skatteväsendet. I syfte att komma tillrätta med korruptionsproblemet har ett sekretariat för god samhällsstyrning skapats. Trots dessa försök finns det inte någon sammanhållen, förankrad politik för att bekämpa korruptionen.

7. Straffrihet

I enlighet med det första fredsavtalet mellan parterna i konflikten (Linas-Marcoussisavtalet från 2003, som följts av flera fredsöverenskommelser) antog nationalförsamlingen i augusti 2003 en amnestilag. Enligt denna lag åtnjuter ivorianska medborgare, oavsett om de är civila eller militärer, amnesti för brott mot rikets säkerhet och det nationella försvaret (brott som begåtts under vissa angivna perioder 2000 och 2001). Detsamma gäller sådana brott som begåtts i samband med försöket till statskupp i september 2002. Amnestilagen är inte tillämplig vad gäller ekonomisk brottslighet eller brott som innebär allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna eller den internationella humanitära rätten. Enligt Linas-Marcoussis-avtalet ska en internationell kommission tillsättas för att genomföra undersökningar i hela landet i syfte att utreda enskilda händelser och ansvarsfrågor.. Amnestilagen ger även de personer som fallit offer för sådana gärningar möjlighet till ersättning.

I den brist på rättssäkerhet som råder till följd av konflikten är strafffrihet rörande brott mot mänskliga rättigheter utbredd. Det faktum att de övergrepp som begås av polis, militär rebeller samt milis- och militanta ungdomsgrupper inte anmäls och följs upp, riskerar också att försvåra fredsprocessen.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m.m.

Yttrande- och mediafrihet råder enligt konstitutionen och acceptansen av en fri press har medfört en ökad öppenhet och samhällsdebatt. Samtidigt är media i landet starkt styrd av partipolitiska ägarintressen.

Efter statskuppöversöket i september 2002 har tidningarna ålagts vissa inskränkningar i pressfriheten med hänvisning till patriotism och nationell enhet. Utfall förekommer mot media och enskilda journalister. Vid de våldsamma upplöpperna i januari 2006 gick de så kallade unga patrioterna till angrepp mot bland annat den statliga radion och televisionen och ett par privata radiostationer. Forces Nouvelles har varit mot tidnings- och tidskriftutgivning och motarbetat sändningar från den statliga radion och televisionen i den del av landet styrkorna kontrollerar.

Pressen ägnar stort intresse åt våld, hat, främlingsfientlighet och konflikter och den sakliga debatten uteblir ofta till förmån för sensationsartade nyheter, ryktesspridning och intrigskapande beskrivningar av personer och skeenden. Härigenom bidrar pressen till att bygga upp och underblåsa det missnöje och det hat som finns mellan olika grupper om makt och inflytande. Enskilda media utnyttjas också för förmedling av budskap för att uppvigla till våld.

Föreningsfriheten är garanterad enligt konstitutionen och respekteras i princip av statsmakten. Det är således tillåtet att bilda politiska partier, arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer, branschorganisationer, studentorganisationer samt religiösa organisationer och samfund. För att dessa ska få verka krävs att de är registrerade hos inrikesministeriet. Enligt konstitutionen får politiska partier inte tjäna etniska eller religiösa syften. Trots det är etnisk eller religiös tillhörighet avgörande för medlemskap i vissa partier.

Det förekommer att offentliga möten och tillställningar som anmälts och godkänts i förväg förbjuds med hänvisning till att den allmänna ordningen måste upprätthållas. Under konflikten har det också funnits exempel på hur demonstrationer använts för att uppvigla folket, utan att ordningsmakten ingripit.

Religionsfrihet garanteras enligt konstitutionen och respekteras i allmänhet av statsmakten. Det finns inte någon offentlig statsreligion även om den romersk-katolska kyrkan traditionellt favoriserats från president- och regeringshåll och ofta haft ett starkare inflytande i landets politik än andra samfund. Muslimerna

i landet har klagat över att de diskrimineras, , bland annat vid ansökningar om arbete i statliga myndigheter och vid ansökningar av identitetshandlingar.

Efter statskuppets försök i september 2002 var många av de personer som av presidenten och regeringen anklagades för att stödja rebellerna muslimer. Uppgifter finns om intrång i muslimska hem, godtyckliga frihetsberövanden, misshandel och i vissa fall mord på muslimer. På samma sätt finns motsvarande uppgifter om behandlingen av kristna i den norra ockuperade delen av landet.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

I Elfenbenskusten råder politisk pluralism och ett flerpartisystem med ca hundra politiska partier registrerade, varav ett tiotal är aktiva.

Den andra republikens konstitution från augusti 2000 garanterar medborgarnas rätt att välja sin regering under fredliga och demokratiska former. Enligt konstitutionen och vallagen väljs presidenten och ledamöterna i nationalförsamlingen på fem år i taget. Presidenten har enligt konstitutionen en stark position.

De senaste president- och nationalförsamlingsvalen hölls i oktober respektive december år 2000. Presidentens mandatperiod löpte ut i oktober 2005 men på grund av konflikten kunde inga nya presidentval hållas. I enlighet med beslut av Afrikanska Unionen och FN:s säkerhetsråd har president Gbagbos mandat ökat under två transitionsperioder om ett år vardera, den nuvarande till slutet av oktober 2007 för att val ska kunna hållas. Efter säkerhetsrådets resolution hösten 2005 utsågs en premiärminister med central maktbefogenhet att driva fredsprocessen framåt. Han leder en övergångsregering med representanter för olika politiska partier/grupper, inklusive Forces Nouvelles.

Parlamentets mandatperiod, som löte ut i slutet av 2005, förlängdes genom ett presidentdekret i början av 2006. .

Elfenbenskusten är en tämligen centraliserad stat med regionala och lokala organ med visst självstyre, men till stor del beroende av den nationella regeringen. Beslut har tagits om att decentralisera administrationen. Men på grund av delningen av landet har reformen inte kunnat genomföras. I stora delar av den rebellkontrollerade delen av landet saknas funktionärer för att utöva offentlig administration. I de södra och sydöstra delarna av landet fungerar den offentliga administrationen och sjukhus i huvudsak normalt. Medan skolundervisningen drabbats av avbrott på grund av strejker.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Det har tidigare i princip inte förekommit diskriminering i arbetslivet på grund av kön, hudfärg, religion, politisk åsikt, nationalitet eller liknande. På grund av den pågående krisen finns emellertid sedan några år en tendens att myndigheterna rekommenderar arbetsgivarna att i första hand anställa ivorianer i stället för utländska medborgare. Detta har skapat spänningar mellan landets invånare och ytterligare underblåst krisen i landet.

Arbetsförhållandena beror till viss del på vilken sektor det är fråga om. Vad gäller myndigheter, företag och andra arbetsgivare kan särskilda inspektörer ålägga en arbetsgivare att förbättra förhållandena på arbetsplatsen eller en domstol att utdöma böter om arbetslagstiftningen inte följs. Det är emellertid vanligt att dessa inspektörer erbjuds och tar emot mutor.

Myndigheterna fastställer minimilöner som varierar beroende på vilken sektor och vilken typ av anställning det gäller. Den senaste översynen gjordes år 1996. Den lägsta minimilönen sattes då till 36 000 F CFA (omkring 500 SEK) för en industriarbetare, vilket inte räcker till försörjningen av en familj. För arbetstagare gäller en lagstadgad arbetstid om 40 timmar per vecka, ersättning för övertid och minst en viloperiod om 24 timmar per vecka. Inom den informella sektorn gäller ofta betydligt sämre förhållanden.

Tvångsarbete är förbjudet enligt ivoriansk lagstiftning. Dock ifrågasatte ILO:s expertkommitté i sin rapport år 2000 ett dekret enligt vilket vissa interner vid landets fängelser, utan medgivande, kunde ställas till privata företags förfogande för arbete.

Alla medborgare, utom poliser och militärer, har enligt konstitutionen rätt att vara medlemmar i fackliga organisationer och förhandla kollektivt. Det finns några större nationella fackliga organisationer. Det är emellertid endast en liten del av landets arbetstagare som är organiserade eftersom de flesta arbetar inom den informella sektorn. Många större arbetsgivare inom den offentliga och privata sektorn är bundna av kollektivavtal. Strejkrätten garanteras i konstitutionen men vissa formella krav, såsom förhandlingar och varsel, måste vara uppfyllda. Rätten att strejka utnyttjas tämligen ofta av landets fackföreningar och respekteras vanligtvis av myndigheterna. Det har dock inträffat att myndigheterna har upplöst strejker.

Elfenbenskusten har ratificerat ILO:s åtta centrala konventioner om mänskliga rättigheter.

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Näringsbrist, bristfällig hygien och dåliga hälsoförhållanden är vanligt förekommande, särskilt i den rebellkontrollerade norra delen av landet. Ca sju procent av den vuxna befolkningen beräknas vara hiv-smittad och landet är därmed ett av de värst drabbade i Västafrika.

Hälsovårdssektorn kännetecknas av enorma brister. Det finns stora behov av sjukvård som i dag inte kan tillhandahållas av staten. Enligt en bedömning från UNICEF saknar mer än hälften av befolkningen tillgång till grundläggande hälsovård, även om det ser olika ut beroende på var i landet man befinner sig.

12. Rätten till utbildning

Myndigheterna uppmuntrar alla barn att gå i skolan och i teorin är den obligatoriska skolgången tio år. I praktiken är det många barn som aldrig börjar skolan och ännu fler som inte fullföljer skolgången upp till mellanstadiet.

Enligt EdStats (Världsbankens databas över undervisningsstatistik) respektive World Development Indicators börjar drygt 70 procent av barnen grundskolan medan knappt 40 procent fullföljer skolgång på primärnivå (sex år). Bland pojkarna fullföljer drygt hälften sin skolgång, och bland flickorna ca en tredjedel. 22 procent går vidare till sekundärnivå och ca sex procent till högre studier.

Läskunnigheten bland vuxna är ca 60 procent hos män och knappt 40 procent hos kvinnor. Bland ungdomar (15-24 år) är läskunnigheten ca 70 procent hos män och ca 50 procent hos kvinnor.

Dessa uppgifter är dock i huvudsak från åren innan landet drabbades av konflikten. Något som medfört att många barn, främst i de rebellkontrollerade delarna av landet, inte kunnat gå till skolan eftersom skolorna varit stängda eller förstörts. Skolundervisningen har endast delvis kunnat upprätthållas. I början av 2006 kunde dock skolexamina genomföras efter två års uppehåll. I den regeringskontrollerade delen har skolundervisningen drabbats av avbrott på grund av strejker.

13. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Det råder i dag ingen akut humanitär kris i landet. Det finns områden med undernäring och i norra delen av landet är dricksvattenförsörjningen ett stort problem.

Den förväntade livslängden vid födelsen är enligt WHO-data 41 år för män och 47 år för kvinnor. Andelen av befolkningen som lever under fattigdomsstrecket har sedan 1999 ökat från 38 till 44 procent och fortsätter att växa. Levnadsstandarden enligt UNDP:s Human Development Index har försämrats och landet rankas nu som 163 av 177 länder.

Konflikten har lett till att det finns cirka 700 000 internflyktingar i landet. Därtill kommer ungefär 40 000 externa flyktingar, varav flertalet kommer från Liberia.

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Även om diskriminering av kvinnor är vanligt förekommande ökar deras inflytande i samhället ständigt. Till detta bidrar de många kvinnoorganisationer som finns. De är mycket aktiva och flyttar fram kvinnors positioner.

För närvarande är endast fyra av de 34 ministrarna i övergångsregeringen kvinnor och ett tjugotal av 225 ledamöter i parlamentet.

Det vanligaste brottet mot kvinnor är våldtäkt. Det förefaller dock vara få fall av våldtäkt som rubriceras som detta. Många fall lagförs som sedlighetsbrott med betydligt mildare påföljder än fängelsestraff.

Även när det gäller äktenskapsbrott har kvinnan en sämre ställning än mannen eftersom olika bedömningar görs beroende på om den tilltalade är man eller kvinna. Även om det är olagligt att tvinga någon att ingå äktenskap samt att ingå äktenskap med minderårig är det vanligt förekommande. Enligt uppgift är det dock endast ett fåtal sådana fall som behandlas i domstol.

Kvinnlig könsstympning är förbjudet enligt lag. Övergrepp i form av könsstympning är emellertid allmänt utbrett. Olika undersökningar talar om att 40-60 procent av kvinnorna utsatts för könsstympning, i vissa regioner rör dig som om ännu fler.

Under den pågående krisen i landet har kvinnans ställning försämrats avsevärt. Många kvinnor har blivit utsatta för grovt våld, våldtäkt, stympning, , sexuellt slaveri och prostitution. Förövarna av våld mot kvinnor åtnjuter betydande strafffrihet. Symboliska gripanden görs och är vanligt förekommande. Men bara ett fåtal lagförs för brotten, och ofta resulterar det i att den anklagade släpps fri. Enligt rapporter förekommer människohandel med kvinnor, som främst drivs av nigerianska nätverk. Vissa uppskattningar har gjort gällande att

uppmot 60 procent av de prostituerade kvinnorna i Abidjan inte är ivorianska medborgare. Vidare finns uppgifter om att ett mindre antal ivorianska kvinnor varit utsatta för människohandel och skickats till Europa och Mellanöstern för prostitution.

15. Barnets rättigheter

Konflikten i landet har drabbat barnen hårt. Barn utsätts för grava kränkningar som mord, rekrytering som barnsoldater och bortföranden, ofta relaterade till människohandel. Särskilt allvarlig är ökningen av våldtäkter och andra sexuella övergrepp med omfattande straffrihet för förövarna. I den norra, rebellkontrollerade delen av landet finns ett omfattande antal frihetsberövade barn. Bland internflyktingarna i landet finns tiotusentals barn. Konflikten har också lett till omfattande antal föräldralösa barn och en förvärrad situation vad gäller barnets rätt till utbildning, hälsovård och adekvat näring. Särskilt kollapsen av hälsovård och undervisning i norr har drabbat barn hårt.

I en rapport från FN:s generalsekreterare till säkerhetsrådet från oktober 2006 dokumenteras de allvarligaste kränkningarna av barnets rättigheter till följd av konflikten. I enlighet med säkerhetsrådets resolution 1612 (2005) har en särskild mekanism för övervakning och rapportering om kränkningar av barnets rättigheter inrättats.

Det finns inte längre några tecken på att barnsoldater ingår i de regeringskontrollerade väpnade styrkorna. Däremot deltar barn i aktiviteter organiserade av väpnade milisgrupper som stöder presidentens parti. De väpnade styrkorna under Forces Nouvelles har åtagit sig att inte rekrytera barnsoldater och överlämnat flera hundra barn till ett nationellt program för demobilisering av barnsoldater. Programmet genomförs med hjälp av myndigheter, FN, UNICEF och med stöd av andra givare. Några milisgrupper i väst har också åtagit sig att släppa barnsoldater och samarbeta med det nationella programmet.

I städerna finns många gatubarn. I media talas det om att det rör sig om över 200 000 barn i hela landet, och i Abidjan upp emot 50 000 barn lever på gatan. Ofta försörjer sig dessa barn på eget arbete. Även om minimiåldern för att arbeta är 14 år har barnarbete endast delvis avskaffats, främst i den offentliga förvaltningen och i multinationella företag. Barnarbete är därför fortfarande en mycket vanlig företeelse. En stor del av de barn som arbetar på kakao- och kaffeplantagerna kommer från andra närliggande länder och har lockats till Elfenbenskusten med löften om löner och bra arbetsförhållanden. För många har det emellertid inneburit arbete under mycket svåra förhållanden.

Samarbete har inletts med vissa grannländer för att stävja handeln med barn. En del barn anställs som hemhjälp och utsätts av sina arbetsgivare för sexuella och fysiska övergrepp. Vissa åtgärder har vidtagits från myndigheter och enskilda organisationer i syfte att ge gatubarn viss utbildning och bättre förhållanden.

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Landets befolkning består av uppemot 60 olika etniska grupper, som härstammar från fem större etniska grupper; Akan, Norra Mande, Krou, Voltaic och Södra Mande. Till viss del förekommer diskriminering grupperna emellan och de större politiska partierna har sina etniska och regionala baser. Detta har blivit tydligare under den pågående krisen. Dock blir det allt vanligare med äktenskap mellan olika etniska grupper, framförallt i städerna.

Officiellt är omkring 26 procent av Elfenbenskustens befolkning invandrare. Andelen torde emellertid vara avsevärt högre. Invandrarna kommer huvudsakligen från grannländer som Burkina Faso, Mali och Guinea. Med den politiska krisen, som bland annat har sitt upphov i begreppet "ivoirité" och rör identiteten som medborgare i landet, har invandrades situation kraftigt försämrats. Personer som invandrat utsätts ofta för olika former av trakasserier och diskriminering från myndigheterna och många har tvingats lämna sina hem.

Myndigheterna har även vidtagit vissa åtgärder för att reglera invandringen. Den så kallade identifikationsprocessen, som kantas av oenighet mellan parterna, syftar till att ge de uppskattningsvis 3,5 miljoner personer i landet som saknar identitetsbevis en identitet som ivorianer eller utlänningar med uppehållstillstånd.

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Homosexualitet är inte förbjudet enligt lag, men det finns samtidigt inga särskilda bestämmelser om förbud mot diskriminering på grund av sexuell läggning. Det finns inga uppgifter om att förföljelse och diskriminering av homosexuella, bisexuella och transexuella förekommer i samhället i någon högre utsträckning. Samtidigt är det en fråga som inte diskuteras öppet och inga särskilda åtgärder vidtas från samhällets sida till skydd för dessa grupper.

18 Flyktingars rättigheter

Konstitutionen innehåller inga särskilda bestämmelser om rätt till asyl eller flyktingstatus i enlighet med 1951 års flyktingkonvention och tilläggsprotokollet från 1967. Flyktingar har inte heller någon särskild rättslig

status. Landet samarbetar emellertid med UNHCR och andra humanitära organisationer i syfte att hjälpa och skydda asylsökande och flyktingar, främst från Liberia. Krisen har lett till att det finns ca 700 000 internflyktingar, varav ett betydande antal av andra nationaliteter, såsom burkinier och malier.

FN:s generalsekreterares särskilde representant för mänskliga rättigheter för internflyktingar besökte landet våren 2006. Representanten uttryckte allvarlig oro över den fortsatta bristen på skydd för de internflyktingarna, särskilt i de östra och södra delarna av landet. Han noterade att personer som tvingats fly från sina hem av säkerhetsskäl varit offer för allvarliga övergrepp. Han efterlyste en omedelbar handlingsplan för att förbättra situationen.

19. Funktionshindrades rättigheter

Ivoriansk lagstiftning föreskriver att psykiskt och fysiskt funktionshindrade personer ska erbjudas särskild utbildning, träning och hjälp att hitta arbete. Vidare ska det finnas särskilda bostäder och offentliga miljöer anpassade för rullstolsburna, liksom maskiner, verktyg och arbetsmiljöer anpassade för personer med funktionshinder. I praktiken är utbudet av sådana stödfunktioner begränsat.

Ivoriansk lagstiftning förbjuder att personer med psykiska och fysiska funktionshinder överges. Många av dem lever dock på gatan och tigger ihop till mat och andra förnödenheter. Flertalet har svårt att finna arbete eller annan sysselsättning och stöd från samhället. Det finns emellertid vissa specialskolor och enskilda organisationer som gör stora insatser för personer med funktionshinder.

ÖVRIGT

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

I landet finns ett flertal nationella organisationer för mänskliga rättigheter, såsom Ligue Ivoirienne des Droits de l'Homme (LIDHO), Mouvement Ivoirien des Droits Humaines (MIDH), Association Chrétienne pour l'Abolition des Tortures et pour le Respect des Droits de l'Homme (ACATDH), Association des Femmes Juristes de Côte d'Ivoire (AFJCI), Groupe d'Études et de Recherches sur la Démocratie et le Développement Economique et Social – Branche de Côte d'Ivoire (GERDDES Côte d'Ivoire), Collectif des Vicimes en Côte d'Ivoire (CVCI) och Action Justice. Dessa kan i princip verka utan restriktioner från myndigheterna, som normalt är samarbetsvilliga och ibland träffar organisationerna för att lyssna till deras åsikter. Dock har de i och med inskränkningarna i pressfriheten på senare tid haft svårt att få sina rapporter

och uttalanden med kritik mot de nationella säkerhetsstyrkorna publicerade i landets tidningar.

Även internationella organisationer för mänskliga rättigheter, såsom Amnesty International, Amnesty International Femmes och Human Rights Watch, finns representerade i landet. De verkar i princip utan restriktioner från myndigheterna. Dock har de emellanåt nekats tillträde till bland annat fängelser i polis- eller militärförläggningar.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

FN-missionen i Elfenbenskusten har i enlighet med säkerhetsrådets resolutioner 1528 (2004) och 1609 (2005) ett särskilt mandat att övervaka, skydda och främja respekten för mänskliga rättigheter i landet. FN-missionen utarbetar regelbundet rapporter om läget och kränkningar av mänskliga rättigheter.

Ett stort antal internationella humanitära organisationer och FN-organ, såsom OCHA, UNDP, UNHCR, UNICEF, FAO, Röda Korsen, Rädda Barnen är representerade i landet. Normalt samarbetar landets myndigheter med dessa organ och tillåter dem göra uttalanden om situationen rörande mänskliga rättigheter i landet. Vissa av dem har gjort tämligen kritiska uttalanden där de uppmanat landet att uppfylla sina åtaganden enligt de internationella konventionerna.

Sverige ger genom Sida stöd till humanitära och övergångsinsatser. Insatserna kanaliseras genom UNDP, UNICEF, OCHA, FAO och Rädda Barnen Sverige, och omfattar bland annat stöd till utsatta grupper som drabbats av krisen, som internflyktingar samt kvinnor och barn, inklusive stöd till demobilisering av barnsoldater.